

Sygn. akt: I C 967/15

WYROK WSTĘPNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Nysie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Dobrawa Michałowska
Protokolant:	protokolant sądowy Marta Tracz

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2016 r. na rozprawie

sprawy z powództwa P. P., W. P., S. P., J. P. (1), M. P., K. P.

przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w W.

o wydanie wkładu gruntowego wniesionego przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej

uznaje powództwo za usprawiedliwione co do zasady.

Sygn. akt I C 967/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 kwietnia 2015 r. powodowie S. P., J. P. (1), P. P., W. P., M. P. oraz K. P., który następnie złożył oświadczenie o cofnięciu pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia; wniesli o wydanie przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną (...) z siedzibą w W., wpisaną do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Opolu Wydział VIII Gospodarczy KRS pod numerem (...), bez obciążeń, w szczególności w postaci hipotek, wkładu gruntowego wniesionego przez F. P. – poprzednika prawnego powodów – w 1972 r. do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) (poprzednika prawnego (...)) jako wkładu członkowskiego w postaci 8 hektarów gruntów ornych składających się w 1972 r. z działek o numerach (...), stanowiących w ocenie powodów część działek o numerach (...). (...)położonych w D., gmina P., szczegółowo wskazanych na dwóch częściach załączonej mapy ewidencyjnej, objętych księga wieczystą o numerze (...), w której powodowie wskazani są w dziale II jako współwłaściciele w częściach ułamkowych, przy czym wydanie powinno nastąpić w taki sposób, że powodowie staną się współwłaścicielami nieruchomości w częściach zgodnych z postanowieniem Sądu Rejonowego w Nysie Wydział I Cywilny z dnia 24 stycznia 2013 r. o stwierdzeniu nabycia spadku, to jest J. P. (1) w części 1/4, a pozostali powodowie w częściach po 3/20.

W uzasadnieniu żądania pozwu powodowie wskazali, że są spadkobiercami F. P., i z tego tytułu wpisani są w księdze wieczystej o numerze (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nysie Wydział V Ksiąg Wieczystych jako współwłaściciele w częściach ułamkowych nieruchomości gruntowej składającej się z działek o numerach (...) położonych w D., gmina P.. Powodowie nabyli udziały w przedmiotowej nieruchomości na zasadzie spadkobrania, a nieruchomość ta pozostaje we władaniu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) wpisanej do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem (...), która to spółdzielnia powstała z połączenia między innymi Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...).

Powodowie wskazali, że nie są zainteresowani w udziale w działalności (...), tym bardziej, że działalność zorganizowana jest w ten sposób, że mimo wysokich rocznych obrotów nie przynosi im żadnych zysków.

Z tych względów pismem z dnia 27 lutego 2014 r. powodowie złożyli (...) oświadczenie o wycofaniu wkładów członkowskich, wskazując z jednej strony, że grunty należące w przeszłości do F. P. ulegają dewastacji z uwagi na ich niepełne wykorzystanie. Nadto powodowie wskazali, że prezes zarządu strony pozwanej wskazał, że (...) nie ma interesu prawnego w podjęciu działań zmierzających do wydzielenia gruntów wniesionych przez F. P. jako wkład gruntowy.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o orzeczenie o kosztach postępowania według norm i zasad prawem przewidzianych.

Strona pozwana wskazała, że powództwo jest przedwczesne albowiem powodowie nie wycofali skutecznie wkładów gruntowych z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W.. Pełnomocnictwa, których udzielili powodowie, nie upoważniały radcy prawnego do składania w ich imieniu oświadczeń o materialnoprawnym charakterze.

W ocenie strony pozwanej nie bez wpływu na stan sprawy pozostaje oświadczenie K. P. z dnia 8 maja 2015 r., którym cofnął on udzielone radcy prawnemu pełnomocnictwo oraz cofnął pozew z dnia 2 kwietnia 2015 r. - wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Pozwany wskazał, że wyżej opisana sytuacja winna zostać potraktowana jako sprzeciw współwłaściciela, w rozumieniu art. 199 k.c. w zw. z art. 1035 k.c., co do czynności, do której potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli.

Strona pozwana konkludując wskazała, że o bezzasadności pozwu świadczy niesprecyzowane żądanie pozwu, wskazanie w nim nieistniejących numerów działek, a nadto brak podstawy faktycznej żądania, które uniemożliwia dalsze prowadzenie postępowania w sprawie.

Pismem z dnia 8 maja 2015 r. powód K. P. cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia.

W piśmie procesowym z dnia 30 grudnia 2015 r. strona pozwana wskazała, że na skutek przeprowadzonego postępowania wymiennej działki o numerach: (...) przestały istnieć i stały się częścią nieruchomości położonej w D., obejmującej działki o numerach: (...), objętych księgą wieczystą o numerze (...), a F. P. stał się ich współwłaścicielem w 82/1000 części, wraz z pozostałymi członkami Spółdzielni. W konsekwencji Spółdzielnia nie może decydować o ich wydaniu powodom, to jest wydaniu gruntu odpowiadającemu wysokości udziału z pominięciem reszty współwłaścicieli.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Przedmiotem działalności gospodarczej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W., będącej następcą prawnym Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w D., zgodnie z danymi zawartymi w odpisie KRS strony pozwanej, jest szeroko rozumiana działalność wytwórcza w rolnictwie. W skład organu uprawnionego do reprezentowania strony pozwanej – zarząd – wchodzi: R. Z., M. H., K. S..

Ustrój oraz sprawy organizacyjne, w tym zasady członkostwa, los prawny udziałów i wkładów gruntowych, wkładów pieniężnych wnoszonych do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W. określa statut.

Z treści statutu wynika między innymi, że członek Spółdzielni może wycofać wkład gruntowy dopiero po roku czasu od dnia ustania członkostwa. Członek wycofujący wkład otrzymuje ten sam grunt, który wniósł, jeżeli potrzeby wspólnej gospodarki nie stoją temu na przeszkodzie. W przeciwnym wypadku otrzymuje on równoważny grunt z uwzględnieniem interesów obu stron. Jeżeli występuje różnica w obszarze lub wartości użytkowej zwracanych gruntów, między stronami następuje rozliczenie według cen rynkowych z dnia zwrotu - § 24 ust. 1, 2, 3 Statutu).

Następcy prawni członków Spółdzielni, jak również nie będący członkami właściciele gruntów wniesionych za ich zgodą do Spółdzielni mogą wycofać wkład gruntowy według zasad odnoszących się do członków, których członkostwo ustało - § 25 in fine Statutu.

Zmarłego członka Spółdzielni wykreśla się z rejestru członków Spółdzielni, ze skutkiem od dnia w którym nastąpiła śmierć - § 16 zd. 1 Statutu.

dowód: z odpisu KRS strony pozwanej k. 20-23, ze statutu strony pozwanej k. 111-153.

Gospodarstwo rolne składające się z istniejących na ten czas działek o numerach (...) – pierwotnie należało do rodziny M.. A. M. wraz ze swoją żoną T. M. prowadzili gospodarstwo rolne do roku 1965. W tym też to roku T. M. podarowała przedmiotowe gospodarstwo rolne swojej córce J. P. (1), w zamian za dożywotnie utrzymanie.

Na mocy aktu własności ziem numer (...), stwierdzone zostało, że F. P. stał się właścicielem z mocy samego prawa - oznaczonych w ewidencji gruntów działek numer(...).

dowód: z aktu własności ziem k. 36, z uzasadnienia do aktu własności ziem k. 37, z orzeczenia o wykonaniu aktu nadania k. 38-39.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w D. z dnia 17 lutego 1973 r. F. P. stał się członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w D. a następnie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W..

Na podstawie deklaracji przystąpienia członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej z dnia 15 lutego 1973 r. F. P. zobowiązał się tytułem wkładu wnieść posiadane grunty o powierzchni 8,88 ha, w tym grunty orne o powierzchni 7,40 ha, nabyte przez F. P. na własność - na mocy aktu własności ziem numer (...), z wyjątkiem zagrodowej działki numer (...).

Członkostwo F. P. w wyżej wymienionej Spółdzielni zgodnie z zaświadczeniem prezesa spółdzielni ustało 1 stycznia 2002 r.

dowód: z zaświadczenia prezesa (...) w W., z kwestionariusza osobowego, z deklaracji przystąpienia, z przesłuchania powódki J. P. (1), z przesłuchania powódki S. P., z przesłuchania powoda J. P. (2), z przesłuchania prezesa strony pozwanej R. Z.,

Decyzją z dnia 2 kwietnia 1973 r., numer (...), Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w N., postanowiło z urzędu podjąć postępowanie wymienne niezabudowanych gruntów położonych na terenie wsi D., gmina P..

F. P. był stroną postępowania wymiennego prowadzonego w 1973 r. w obrębie D., gmina P.. W tym też postępowaniu wyraził zgodę na objęcie postępowaniem scaleniowym działek numer (...).

Decyzją z dnia 15 października 1973 r. numer (...), Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w N. zatwierdziło projekt wymiany niezabudowanych gruntów, położonych na terenie wsi D., gmina P..

W wyniku zakończonego decyzją z dnia 15 października 1973 r. numer (...)postępowania wymiennego, postanowieniem z dnia 17 września 1974 r. Państwowe Biuro Notarialne postanowiło założyć księgę wieczystą numer (...) dla nieruchomości położonej w D., powiat N., obejmującej działki numer(...) o obszarze 105,15 ha, stanowiącymi gospodarstwo rolne z zabudowaniami, której prawo własności wpisane zostało rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w D., powiat N., a jako współwłaściciel wskazany został między innymi F. P. w 82/1000 części udziału.

dowód: z dokumentacji postępowania wymiennego, w tym z decyzji z dnia 2 kwietnia 1973 r. i z dnia 15 października 1973 r., z postanowienia Państwowego Biura Notarialnego k. 40.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Nysie, w sprawie o sygn. akt I(...) stwierdził, że spadek po F. P., zmarłym w dniu 22 października 2003 w D. na podstawie ustawy nabyli: jego żona J. P. (1) w 1/4, jego córka S. P. oraz jego synowie: W. P., M. P., K. P. oraz P. P. każde w 3/20 części.

dowód: z odpisu postanowienia Sądu Rejonowego w Nysie z dnia 24 stycznia 2013 r. (sygn. akt (...)) k. 35.

W dziale II księgi wieczystej numer (...) prowadzonej dla nieruchomości składającej się z działek numer (...), położonych w P., w miejscowości D., wpisani są między innymi: J. P. (1) - jako współwłaścicielka nieruchomości w udziale (...), S. P. - jako współwłaścicielka nieruchomości w udziale 123/10.000, P. P. - jako współwłaściciel nieruchomości w udziale 123/10.000, M. P. - jako współwłaściciel nieruchomości w udziale 123/10.000, W. P. - jako współwłaściciel nieruchomości w udziale 123/10.000 oraz K. P. - jako współwłaściciel nieruchomości w udziale 123/10.000.

dowód: z odpisu księgi wieczystej numer (...) k. 24-30, z danych z ewidencji gruntów i budynków k. 31-34.

7 lutego 2014 r. powodowie udzielili radcy prawnemu M. O. pisemne pełnomocnictwo, na mocy którego radca prawny został upoważniony do reprezentowania powodów do występowania w ich imieniu w sprawie wycofania gruntu odziedziczonego po F. P. z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W., w tym do występowania przed (...) w W..

Pismem z dnia 27 lutego 2014 r. powodowie reprezentowani przez pełnomocnika M. O. skierowali do członka zarządu – prezesa - strony pozwanej R. Z. – oświadczenie o wycofaniu wkładu gruntowego w postaci (...) udziału ułamkowego własności nieruchomości gruntowej dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nysie Wydział V Ksiąg Wieczystych, składającej się z działek ewidencyjnych o numerach (...) o łącznej powierzchni 105,15 ha, położonej w miejscowości D., gmina P., której współwłasność w księdze wieczystej wpisana jest na rzecz zmarłego w dniu 22 października 2002 r. F. P..

W oświadczeniu powodowie wskazali, że wydanie nieruchomości powinno nastąpić poprzez przekazanie we władanie tego samego gruntu, który został wniesiony jako wkład gruntowy przez F. P..

W odpowiedzi na wyżej złożone oświadczenie strona pozwana wskazała, że posiada wolę polubownego uregulowania sprawy, skomplikowanej pod względem faktycznym i prawnym z uwagi na zaszczości prawne.

dowód: z pełnomocnictw udzielonych przez powodów k. 12-17, z oświadczenia powodów wraz z dowodem nadania stronie pozwanej k. 51-54, pismo strony pozwanej k. 55.

K. P. od 8 marca 1990 r. jest pracownikiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W.. Z tytułu przystąpienia do Spółdzielni wniósł wkład w wysokości 500,00 zł i zobowiązał się do wniesienia wkładu w wysokości 3.000,00 zł do dnia 31 marca 1990 r.

Pismem z dnia 20 lutego 2014 r. K. P. wskazał, że grunty otrzymane po zmarłym ojcu F. P., w częściach nie wydzielonych, wnosi do (...) w W. jako wkład gruntowy.

J. P. (1) została przyjęta na członka Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W. i pracowała jako jej członek od 8 marca 1990 r. do 28 lutego 1995 r. W okresie od 1 marca 1995 r. do 30 czerwca 1995 r. była zatrudniona na umowę o pracę. Jako wkład wniosła 500,00 zł i zobowiązała się do wniesienia wkładu w wysokości 3.000,00 zł do dnia 31 marca 1990 r.

dowód: z zaświadczeń Prezesa (...) w W., z dokumentacji członkowskiej K. P., ze świadectwa pracy J. P. (1), z kwestionariusz osobowego J. P. (1) i z deklaracji członkowskiej, przesłuchania powoda K. P.

Sąd zważył, co następuje.

W ocenie Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę roszczenie powodów należy uznać za usprawiedliwione co do zasady.

Stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów przedłożonych przez pozwaną spółdzielnię oraz znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych prowadzonych przez tutejszy sąd o numerach (...), (...), (...), a także przesłuchania stron postępowania. Na podstawie wskazanych dowodów niewątpliwym jest fakt, że F. P. wniósł tytułem wkładu działki określone w treści pozwu, a stanowiące gospodarstwo rolne określone w deklaracji przystąpienia. W świetle zgromadzonych dokumentów, nieusprawiedliwione jest stanowisko Spółdzielni, że F. P. w chwili przystąpienia nie wniósł zadeklarowanego wkładu w postaci prawa własności wskazanych działek (nie wniósł w tej chwili żadnego wkładu), wnosząc dopiero prawo własności w ułamkowej części nieruchomości powstałych w skutek procesu scalenia działek. Spółdzielnia nie dysponuje bowiem żadnym dokumentem zawierającym oświadczenie F. P., w którym wnosi tytułem wkładu prawo własności nieruchomości innych niż wskazane w treści deklaracji przystąpienia.

Zgodnie z art. 318 k.p.c. sąd, uznając roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, może wydać wyrok wstępny tylko co do samej zasady, co do spornej zaś wysokości żądania, bądź co do spornego sposobu wykonania żądania - zarządzić bądź dalszą rozprawę, bądź jej odroczenie.

Sąd wskazuje, iż wyrokiem wstępnym sąd nie rozstrzygnął ostatecznie sporu, a tylko przesądził o zasadzie odpowiedzialności strony pozwanej.

Sąd wskazuje, że uznanie żądania za usprawiedliwione w zasadzie oznacza istnienie między stronami procesu stosunku prawnego uzasadniającego uwzględnienie powództwa.

Stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów przedłożonych przez pozwaną spółdzielnię oraz znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych, a także przesłuchania stron postępowania. Na podstawie wskazanych dowodów niewątpliwym jest fakt, że F. P. wniósł tytułem wkładu działki określone w treści pozwu, a stanowiące gospodarstwo rolne określone w deklaracji przystąpienia. W świetle zgromadzonych dokumentów, nieusprawiedliwione jest stanowisko Spółdzielni, że F. P. w chwili przystąpienia nie wniósł zadeklarowanego wkładu w postaci prawa własności wskazanych działek (nie wniósł w tej chwili żadnego wkładu), wnosząc dopiero prawo własności w ułamkowej części powstałych w skutek procesu scalenia działek. Spółdzielnia nie dysponuje bowiem żadnym dokumentem zawierającym oświadczenie F. P. w którym wnosi tytułem wkładu prawo własności innych niż wskazane w treści deklaracji przystąpienia.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że sąd może wydać wyrok wstępny tylko wówczas, gdy roszczenie jest usprawiedliwione co do zasady, co w niniejszej sprawie oznacza, że do wydania wyroku wstępnego koniecznym było uprzednie ustalenie, że powodowie w sposób skuteczny, zarówno w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawa spółdzielczego jak i regulację statutu (...) w W., dokonali czynności prawnej w postaci wycofania wkładu gruntowego wniesionego przez ich poprzednika prawnego F. P. do zasobów użytkowych poprzednika prawnego strony pozwanej.

Analiza podstawy faktycznej i prawnej żądania określonego w pozwie, a także jego motywy prowadzi do wniosku o konieczności dokonania oceny dochodzonego roszczenia w kontekście przesłanek z art. 148 § 3 w związku z art. 151 ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawa spółdzielczego i postanowień § 24 i 25 Statutu strony pozwanej, pozostawiając poza sferą rozważań stosunki rzeczowe, które mają znacznie jedynie dla sposobu rozstrzygnięcia sporu.

Dochodzone przez powodów roszczenie jakkolwiek ma charakter petytoryjny, to w ocenie Sądu, świadczy o tym powyższy wywód, jest oparte na prawie względnym do zwrotu wkładu gruntowego, wynikającym z wygaśnięcia stosunku spółdzielczego - na skutek ustania członkostwa wobec śmierci członka spółdzielni.

Tak zaprezentowane stanowisko miało decydujący wpływ w przedmiocie uznania roszczenia powodów jako usprawiedliwionego w zasadzie.

W rezultacie roszczenie wywodzone z art. 148 § 3 prawa spółdzielczego należy oceniać jako swoiste roszczenie windykacyjne. W piśmiennictwie zgodnie przyjmuje się, że roszczenie byłego członka - właściciela o zwrot

wniesionego do spółdzielni gruntu nie ulega przedawnieniu z mocy art. 223 § 1 k.c. - tak Prawo spółdzielcze. Komentarz – M. G., J. I., Wydawnictwo (...), W. 1985, teza 8 do art. 148.

Zestawienie normy z art. 148 § 3 prawa spółdzielczego z przepisem art. 222 § 1 k.c. nakazuje przyjąć, że były członek spółdzielni (jego następca prawny) może zasadnie żądać zwrotu wkładu gruntowego. Z roszczeniem wydobywczym były członek – właściciel winien w takiej sytuacji wystąpić przeciwko osobie, która gruntem faktycznie włada - in concreto przeciwko pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W..

Zgodnie z art. 222 § 1 kodeksu cywilnego właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Przypomnieć należy, że prawa i obowiązki członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej wynikają ze stosunku spółdzielczego, nawiązanego z tą korporacyjną osobą prawną na podstawie umowy (adhezyjnego przystąpienia), którego treść wyznaczają umowa (statut), uchwały organów spółdzielni i przepisy prawa bezwzględnie obowiązujące.

Ma on charakter cywilno-prawny szczególnego rodzaju, gdyż składa się z wiązki uprawnień - o charakterze wewnętrznym (w tym organizacyjnych, własnościowych, pracy) oraz zewnętrznym - które podlegają reżimowi prawa spółdzielczego, a cywilnego posiłkowo, o ile prawo spółdzielcze nie stanowi inaczej.

W ramach stosunku spółdzielczego wyodrębnia się prawa wynikające wprost ze stosunku członkostwa oraz prawa od niego pochodne, dla powstania których niezbędne jest zaistnienie innych zdarzeń.

Takim prawem pochodnym jest tak zwany stosunek wkładu, a zdarzeniem jego wniesienie. Zauważyć trzeba, że wnoszenie wkładów gruntowych stanowi sposób włączania majątku członków do gospodarczej działalności spółdzielni, skutkującego powstaniem ograniczonego prawa rzeczowego w postaci użytkowania o swoistych cechach.

Specyfiką stosunku wkładu gruntowego jest mimo powstania prawa użytkowania, zachowanie przez członka spółdzielni dotychczasowych praw rzeczowych, obligacyjnych albo posiadania gruntu, możliwości rozporządzania nim przy przekazaniu spółdzielni uprawnień obejmujących władanie, pobieranie pożytków, podejmowanie czynności dyspozytywnych w zakresie gospodarowania, zmiany przeznaczenia gruntów, zmiany jego substancji, dokonania zabudowy połączonej z nabyciem przez spółdzielnię prawa własności powstałych budynków.

Sąd wskazuje, że zgodnie z art. 148 § 3 prawa spółdzielczego członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej wycofujący swój wkład otrzymuje ten sam grunt, który wniósł, jeżeli potrzeby wspólnej gospodarki nie stoją temu na przeszkodzie; w przeciwnym wypadku otrzymuje równoważny grunt z uwzględnieniem interesów obu stron, zaś w wypadku, gdy występuje różnica w obszarze lub wartości użytkowej zwracanych gruntów, następuje między stronami rozliczenie według cen rynkowych z dnia rozliczenia. Norma ta znalazła powtórzenie w § 24 statutu pozwanej Spółdzielni.

Przepis art. 148 § 3 prawa spółdzielczego wskazuje, że zwrot wkładu winien nastąpić w pierwszej kolejności w naturze (zwrot tego samego gruntu), chyba że względy prawidłowej gospodarki uzasadniają pozostanie przedmiotu wkładu w zasobach spółdzielni. Dotyczyć to może sytuacji, w której grunt wkładowy położony jest pomiędzy gruntami spółdzielni, albo sytuacji, w której jest on na bieżąco wykorzystywany na potrzeby produkcji rolnej i zaprzestanie tej produkcji na terenie gruntu wkładowego i przeniesienie jej na inne tereny mogłoby mieć niekorzystny wpływ na realizację przedmiotu działalności spółdzielni. Bądź wniesiony wkład stanowi – na skutek przeprowadzonego postępowania wymiennego – część całości innej nieruchomości i jest on na bieżąco wykorzystywany na potrzeby produkcji rolnej.

W ocenie Sądu, rozważając prezentowane przez stronę pozwaną stanowisko w sprawie, z treści art. 148 § 3 ustawy z 1982 r. - Prawo spółdzielcze nie można wywieść podstawy prawnej stwierdzenia, że spółdzielnia może odmówić zwrotu wkładu. Wynik analizy językowej tego przepisu, dokonywanej z zastosowaniem dyrektywy języka potocznego i języka

prawnego wskazuje, że roszczeniu o zwrot można przeciwstawić jedynie przesłankę "potrzeby wspólnej gospodarki", ale wówczas przekształca się ono w roszczenie o zwrot "gruntu równoważnego".

Nie ma również podstawy do przyjęcia per analogiam zarzutu ubezskutekniającego roszczenie windykacyjne opartego na art. 222 § 1 k.c. in fine, skoro konstrukcja prawna dochodzenia zwrotu wkładu jest pełna i oparta na odmiennych przesłankach – tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2014 r., sygn. akt (...)

Jak to już zostało na wstępie podkreślone z chwilą wniesienia wkładu gruntowego spółdzielnia nabywa prawo użytkowania przedmiotu wkładu szczegółowo uregulowane w przepisach art. 271 i nast. k.c. Członek spółdzielni legitymujący się tytułem własności wkładu gruntowego nie traci przy tym możliwości rozporządzenia przedmiotem wkładu, choć uprawnienie to doznaje pewnych ograniczeń art. 147 prawa spółdzielczego).

W sprawie poza sporem jest to, że powodowie są współwłaścicielami nieruchomości, na którą składały się działki (...), które na skutek przeprowadzonego postępowania administracyjnego – wymiennego - przestały istnieć i obecnie odpowiadają nieruchomości równoważnej stanowiącej udział powodów w nieruchomości gruntowej składającej się z działek gruntu numer (...), położonych w P., w miejscowości D..

Bezspornym również było, iż to pozwany włada obecnie tą nieruchomością.

W ocenie Sądu powodowie w sposób zgodny z dyrektywą zawartą w przepisie art. 148 § 3 prawa spółdzielczego jak i w zgodzie z postanowieniami statutu dokonali skutecznej czynności w postaci wycofania wkładu gruntowego z zasobów użytkowych strony pozwanej.

Udzielone 7 lutego 2014 r. radcy prawnemu M. O. pisemne pełnomocnictwo, stanowiło skuteczną faktyczną i prawną podstawę do składania w imieniu powodów wszelkich oświadczeń, w tym oświadczeń o wycofaniu wkładów gruntów z zasobów użytkowych strony pozwanej zważywszy na zawarty w treści pełnomocnictwa zwrot w postaci – „radca prawny został upoważniony do reprezentowania powodów do występowania w ich imieniu w sprawie wycofania gruntu odziedziczonego po F. P. z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W., w tym do występowania przed (...) w W., znamionujący upoważnienie pełnomocnika do składania oświadczeń o treści zgodnej z treścią zawartą w piśmie z dnia 27 lutego 2014 r.

W ocenie Sądu pismo z dnia 27 lutego 2014 r. zostało skierowane do organu osoby prawnej, to jest upoważnionego do działania „na zewnątrz” w imieniu osoby prawnej. Nadmienić jedynie należy, iż osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie – art. 38 k.c., zaś statut strony pozwanej wskazuje e- § 46 ust. 1, że zarząd jest tym organem z którym należy wiązać uprawnienia do reprezentowania podmiotu, którego ustrój i organizacja są kształtowane postanowieniami przedmiotowego statutu.

Bez znaczenie dla skuteczności podjętej przez powodów akcji w postaci wycofania wkładu gruntowego wniesionego przez F. P. do zasobów użytkowych strony pozwanej jest fakt pozostawania w relacji korporacyjnej ze stroną pozwaną przez K. P..

Powtórzenia wymaga, że K. P. od 8 marca 1990 r. jest pracownikiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W.. Z tytułu przystąpienia do Spółdzielni wniósł wkład pieniężny, a nie gruntowy w wysokości 500,00 zł i zobowiązał się do wniesienia wkładu w wysokości 3.000,00 zł do dnia 31 marca 1990 r.

Zatem przedmiotowy wkład, o który toczy się spór, nie może być rozumiany jako wkład K. P. (w jego niewielkiej części) albowiem K. P. nie wniósł przedmiotowego wkładu w zasób spółdzielni i nie był o związany z jego prawami korporacyjnymi

Bez dla zasadności żądana ma również fakt, że K. P. pismem z dnia 20 lutego 2014 r. wskazał, że grunty otrzymane po zmarłym ojcu F. P., w częściach nie wydzielonych, wnosi do (...) w W. jako wkład gruntowy, wkład ten został już bowiem wniesiony przez jego ojca i pozostawał w tym czasie w zasobach spółdzielni.

Sąd wskazuje, iż wkładem wniesionym przez K. P. z tytułu przystąpienia do Spółdzielni była kwota w wysokości 500,00 zł oraz zobowiązanie do wniesienia wkładu w wysokości 3.000,00 zł - do dnia 31 marca 1990 r.

K. P. jest spadkobiercą zmarłego F. P. i zatem jako spadkobierca mógłby jedynie za zgodą pozostałych spadkobierców rozporządzić udziałem w przysługującej mu nieruchomości (stanowiącej wkład gruntowy do spółdzielni wniesiony przez F. P.), to jest w przedmiocie należącym do spadku. W braku zgody któregokolwiek z pozostałych spadkobierców rozporządzenie jest bezskuteczne o tyle, o ile naruszałoby uprawnienia przysługujące temu spadkobiercy na podstawie przepisów o dziale spadku – art. 1036 k.c.

Odnosząc się do kolejnych zarzutów strony pozwanej w przedmiocie niemożności działania powodów w procesie z uwagi na odstąpienie od żądania K. P., wskazać należy, iż skoro roszczenie windykacyjne jest ściśle związane z prawem własności, z którego wypływa, to legitymacja czynna przysługuje każdorazowo właścicielowi rzeczy. Legitymacja czynna dla dochodzenia roszczenia windykacyjnego przysługuje także każdemu ze współwłaścicieli.

Tym samym niezasadnym okazał się zarzut pozwanego, który podniósł brak pełnej legitymacji czynnej. Każdy bowiem ze współwłaścicieli może wykonywać wszelkie czynności i dochodzić wszelkich roszczeń, które zmierzają do zachowania wspólnego prawa (art. 209 k.c.).

Przykładem czynności zachowawczej jest właśnie wytoczenie powództwa windykacyjnego, które zmierza do odzyskania przez współwłaściciela utraconego władztwa nad rzeczą i jednocześnie zapobiega utracie prawa własności na skutek zasiedzenia.

Współwłaściciel, który dokonuje czynności zachowawczej, nie działa w imieniu pozostałych współwłaścicieli, gdyż art. 209 k.c. nie daje mu w tym zakresie pozycji przedstawiciela ustawowego. Współwłaściciel taki podejmuje czynność zachowawczą we własnym imieniu, ale w interesie wszystkich współwłaścicieli.

Wskazać jednak należy, iż w orzecznictwie przyjmuje się, że współwłaściciel nie może skutecznie podjąć czynności zachowawczej, gdy sprzeciwiają się temu współwłaściciele reprezentujący większość udziałów- tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 5 czerwca 1985 r., sygn. akt (...). W tej sytuacji sprzeciw K. P., z uwagi na brak po jego stronie atrybutu większościowego udziałowca w części spornej nieruchomości, nie mógł mieć normatywnego znaczenia dla całościowej akcji procesowej pozostałych współwłaścicieli zmierzających do ochrony ich praw.

Sąd akcentuje, że sprzeciw jednego ze współwłaścicieli przy realizacji roszczenia windykacyjnego ma ten skutek, że wydanie rzeczy może nastąpić wyłącznie do rąk wszystkich współwłaścicieli – tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 28 kwietnia 2005 r., sygn. akt (...).

W tym miejscu należy podkreślić, że wszyscy współwłaściciele, łącznie z K. P. złożyli oświadczenie o wycofaniu gruntów i jedynie ta czynność jako niewątpliwie przekraczająca zakres zwykłego zarządu rzeczą wspólną wymagała ich jednomyślnego działania w myśl art. 199 k.c. A skoro jak wskazano wyżej czynności ta dokonana została skutecznie, legitymacja do wytoczenia niniejszego powództwa, jako czynność zachowawcza przysługiwała każdemu z współwłaścicieli.

W ten sposób wskazać należy, iż roszczenie powodów jest usprawiedliwione w zasadzie, jako oparte o regulację zawartą w treści normatywnej art. 148 § 3 prawa spółdzielczego i o treść postanowień statutu i winno zostać zrealizowane przez stronę pozwaną.

W tym miejscu wskazać, iż jednym z dopuszczalnych sposobów realizacji uprawnień powodów wywodzonych z dyspozycji wyżej zacytowanych przepisów (w tym pozanormatywnych) jest ten przewidziany w normie zawartej w art. 16 in genere ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów, stanowiący, że na wniosek zarządu, zgłoszony w oparciu o uchwałę walnego zgromadzenia członków, wydzielą się grunty stanowiące wkład członków spółdzielni, jako jedną nieruchomość z określeniem wielkości udziału każdego z członków w tej nieruchomości, ustalanego według szacunku porównawczego gruntów poddanych scaleniu.

W razie wystąpienia członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej z tej spółdzielni po zakończeniu postępowania scaleniowego, na jego wniosek (bądź na wniosek jego następców prawnych) wydziela się grunty odpowiadające jego udziałowi w nieruchomości przy zachowaniu zwartości kompleksu gruntów spółdzielczych.

Wydzielenie gruntów następuje na podstawie decyzji starosty. Istotą omawianej konstrukcji prawnej jest zatem niedopuszczalność drogi sądowej w zakresie podziału i wydzielenia działki wymiennej ze scalonej nieruchomości na rzecz członka występującego ze spółdzielni.

Niemniej w orzecznictwie sądów administracyjnych utrwalona jest wykładnia, że wskazany tryb wydzielenia wkładów gruntowych może mieć zastosowanie jedynie w wypadku scalenia dokonanego przy zachowaniu warunków przewidzianych w tym przepisie, tj. na wniosek zarządu, zgłoszony w oparciu o uchwałę walnego zgromadzenia członków, a w innych wypadkach wydzielenie takie powinno nastąpić w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego między spółdzielnią a jej byłym członkiem albo w postępowaniu przed sądem powszechnym - tak Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 lutego 1989 r., sygn. akt (...)

Brak rozstrzygnięcia o kosztach postępowania powodowany był charakterem wydanego wyroku. Ponieważ wyrok wstępny nie jest orzeczeniem, które kończy postępowanie w danej instancji wyrok wstępny nie rozstrzyga o ponoszeniu przez strony kosztów procesu – tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 sierpnia 2009r., w sprawie o sygn. akt (...)